

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2023

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים LL.B.

דיני מיסים

מרצים/ות:

פרופ' ישי בר yishaib@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

מר רחמים רותם דרויש rotem.darvish@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	38	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	4	נקודות זכות:	4
דרישות הקורס:	מבחן סופי	קוד קבוצה:	231003801	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

הקורס ידון בתיאוריה הבסיסית של דיני המס, בשיקולי המדיניות העומדים ביסוד מערכת מס ראויה ובדיני מס הכנסה בישראל. הנושאים שיידונו כוללים: הגדרת המושג "מס"; תפקידי המסים והשפעותיהם; שיקולי מדיניות מס; מערכת המסים בישראל; הגדרת הבסיס "הכנסה"; ההבחנה בין הכנסה פירותית להכנסה הונית; החיוב במס על הכנסה פירותית ועל הכנסה הונית; מיסוי מחילת הלוואות; מיסוי טובות הנאה; התחולה הבינלאומית של מיסוי ההכנסה; ניכוי הוצאות; קיזוז הפסדים; מיסוי בני זוג; מיסוי חברות; תכנון

מטרות הקורס

הקורס מבקש להעניק הבנה מושגית בסיסית על תורת המס ודיני המס בישראל. הקורס מקנה את הידע הבסיסי הנדרש לדיון נורמטיבי בהוראות מס שונות. הקורס מעניק את כלי החשיבה הנדרשים לניתוח אירועי מס בעסקאות שונות. הקורס מלמד את הדין הפוזיטיבי הישראלי לפי פקודת מס הכנסה בסוגיות יסוד מרכזיות. הקורס מלמד את עקרונות ויסודות דיני המיסוי בישראל ומעניק לסטודנטים את הידע והכלים הנדרשים להתמודדות עם מיסוי עסקאות מורכבות בעידן המודרני.

מבנה ציון הקורס

הרכב הציון

1. תרגילים - 10%
2. מבחן מסכם - 90%
3. ציון מיטיב של עד 3 נקודות בגין הגשת תרגילים נוספים על מספר הגשות החובה.

תרגילים:

- במסגרת הקורס יש להגיש 10 תרגילים קצרים מתוך 13. מטרת התרגילים היא לעודד את קריאת פסקי הדין שבחומר ההכנה. כל תרגיל יכלול שאלה או מספר שאלות שניתן להשיב עליהן רק אחרי קריאת החומר הנדרש.
- אנו מודעים למגבלות הזמן של הסטודנטים (עבודה, מילואים, מחלה, וכו') ולכן קיימת **חובת הגשה של 10 תרגילים בלבד.**
- הציון שיינתן על התרגילים הוא 0 או 1 (עובר).
- היקף פתרון התרגיל **לא יעלה** על 300 מילים, כתוב ברווח של 1.5. ניתן ואף מומלץ לכתוב פחות.
- **על התרגילים להיות מוגשים באופן אנונימי. עבודה שתוגש עם שם לא תיבדק!**
- נמקו תשובתכם לתרגיל בהתבסס על חומר הקריאה.
- למען הסר ספק, יש להכין את התרגילים באופן עצמאי. חל איסור להעתיק ו/או להשתמש בחומרים משנים קודמות!!!
- ציון התרגילים מהווה 10% מהציון הסופי בקורס. ציון המבחן מהווה 90% מהציון הסופי בקורס.
- ניתן ואף רצוי להגיש את כל 13 התרגילים – ומי שיי/תעשה כן, י/תזכה בציון מיטיב שלא יעלה על 3 נקודות.
- **תנאי מעבר לקורס: ציון עובר (60) במבחן הסופי; הגשה של 10 תרגילים וקבלת ציון עובר (1) בכל תרגיל.**

תפוקת למידה

עם השלמת הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

- לתאר ולהסביר את הסעיפים המרכזיים של דיני המס.
- לתאר ולהסביר את פסקי הדין המרכזיים שניתנו על ידי בתי המשפט בכל אחד מהנושאים שילמדו במהלך הקורס.
- להבין את עקרונות היסוד עליהם מושתתים דיני המס.
- להציע פתרונות משפטיים לשאלות מיסויות, מגובים בהנמקה משפטית מסודרת, וזאת בהתבסס על הידע שנרכש במהלך השיעור (חקיקה, פסיקה, ועקרונות).
- להציע ניתוח ראשוני ובסיסי לשאלות הקשורות לפרשנות ראויה של כללים משפטיים בנושאי המס, שנדונו בקורס.

שעות קבלת מרצה

בתיאום מראש

שעות קבלת מתרגל

בתיאום מראש

פרטי עוזר הוראה

עו"ד רותם דרויש

rotemdarvish@gmail.com

או

rotem@darvish-law.com

050-3564060

רשימת קריאה

תרגיל מס' 1:

הבסיס החוקתי להטלת מיסים ואגרות; הכרת המאפיינים השונים של מס, אגרה ומחיר

1. חוק יסוד : משק המדינה
2. חוק יסוד : כבוד האדם וחירותו
3. חוק יסוד : חופש העיסוק
4. סעיף 245 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]
5. סעיף 14 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש]
6. סעיף 251 לפקודת העיריות [נוסח חדש]
7. סעיפים 30, 31, 39 לחוק יסודות התקציב התשמ"ה – 1985
8. סעיף 6 לפקודת סדרי השלטון והמשפט

9. ע"א 620/82 **עיריית הרצליה נ' רשף**, פ"ד לז(4) 57
10. ע"א 154/83 **שופרסל בע"מ נ' איגוד ערים אזור ר"ג, ב"ב וגבעתיים**, פ"ד לז(4) 403
11. ע"א 474/89 **קריב נ' רשות השידור**, פ"מ מו(3) 374
12. בג"צ 5503/94 **סגל נ' יושב ראש הכנסת**, פ"ד נא(4) 529

קריאת רשות:

13. בג"צ 4562/92 **זנדברג נ' רשות השידור**, פ"ד נ(2) 793
14. בג"צ 764/88, 1437/90, 1985/90 **דשנים וחומרים כימיים בע"מ נ' עיריית קריית אתא**, פ"ד מו(1) 793
15. רע"א 1816/97 **מ"י נ' עיריית חיפה**, פ"ד נד(2) 16
16. בג"צ 9333/03 **פרופסור שמואל קניאל נ' ממשלת ישראל** פ"ד ס(1) 277

תרגיל מס' 2:

נישת המקור; סוגי מקורות ספציפיים

1. עמ"ה 223-224/57 **רופא נ' פ"ש רחובות**, רה"ח ח 213
2. ע"א 136/67 **ברזל נ' פ"ש פ"ת**, פ"ד כא(2) 69
3. ע"א 597/75 **ברושטיין נ' פ"ש פ"ת**, פ"מ לא(3) 472
4. עמ"ה ת"א 1264/63 **מזל טוב נ' פשמ"ג**, פ"מ מג 225
5. עמ"ה 609/68 **משולם נ' פ"ש ת"א 1**, פד"א ד 30
6. עמ"ה (חוי) 13/82 **פרומקין נ' פ"ש חיפה**, פ"מ תשמ"ג(1) 410
7. ע"א 30/73 **רוט נ' פ"ש חיפה**, פ"מ כז(2) 701
8. עמ"ה 17/92 **הראל נ' פ"ש עכו**, מסים ז/3, ה-24
9. בג"ץ 2105/06 **אסתר כהן נ' המוסד לביטוח לאומי ואח'** (פורסם בנבו, 26.7.2010)
[פסקאות 5-1 ו-41-24]

קריאת רשות:

10. דנגץ 5967/10 **המוסד לביטוח לאומי נ' אסתר כהן** (פורסם בנבו ביום 14.4.2013)

תרגיל מס' 3:

עסקת אקראי בעלת אופי מסחרי

1. ע"א 111/83 **אלמור נ' מנהל מע"מ**, פ"ד לט(4) 1, עמ' 13-19 בלבד
2. ע"א 264/64 **בן ציון ומירון נ' פ"ש ת"א 4**, פ"ד יט(1) 245
3. ע"א 202/65 **חיימובסקי נ' פ"ש ת"א 4**, פ"ד יט(3) 315
4. עמ"ה (י-ם) 35/82 **מזרחי נ' פ"ש י-ם**, פ"מ תשמ"ד(2) 338

קריאת רשות:

5. עמ"ה 155/97 **צבי ברנר נ' פ"ש גוש דן** (פורסם בנבו, 4.3.1999)
6. חוזר מ"ה 13/2004 "סיווג הכנסות ממכירת ניירות ערך ומעסקאות עתידיות הנסחרים בבורסה כהכנסה פירחיתית או הונית" מסים יח/4, ג-42
7. חוזר מ"ה 17/2004 "מיסוי הגרלות, הימורים ופרסים" מסים יח/4, ג-66

תרגיל מס' 4:

הכנסת עבודה, הכנסה מעסק או משלח יד

1. ע"א 545/59 דן נ' פ"ש ת"א 5, פ"ד יד 2088
2. ע"א 343/68 פ"ש ת"א 5 נ' עיריית בת-ים, פ"ד כג (1) 186
3. ע"א 5378/90 הפועל טבריה נ' פ"ש טבריה, פ"ד מח (2) 416
4. עמ"ה 134/92 מחאג'נה נ' פ"ש חדרה, מסים ט/3, ה-125

קריאת רשות:

5. 2308/08 פ"ש ירושלים 1 נ' גבריאלה שלו (פורסם בנבו, 18.11.2010) (החלק המתייחס להגדרת המונח "משלח יד").

תרגיל מס' 5:

הכנסה והוצאה רעיונית - אופציות

1. ע"א 247/63 פ"ש פ"ת נ' שפר ושמרלינג, פ"ד יז 2713
2. ע"א 375/59 בית אררט בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד טו 991, עמוד 996 והלאה
3. ע"א 32/86 רימון ביטוח ופינוסים בע"מ נ' פ"ש ת"א 1, פ"ד מו (1) 573
4. ע"א 533/89 פשמ"ג נ' זילברשטיין ומינץ, פ"ד מז (3) 376
5. דנ"א 3962/93, 3971/93 מינץ וזילברשטיין נגד פשמ"ג, פ"ד נ (4) 817
6. ע"א 8131/06 אלישע בע"מ נ' פקיד השומה חיפה (פורסם בנבו, 29.3.2009)
7. עמ"ה 1/98 יאיר דר נ' פ"ש כפר סבא (פורסם בנבו, 26.8.1999)
8. ע"א 7034/99 פקיד שומה כפר סבא נ' יאיר דר, פ"ד נח (4) 913

תרגיל מס' 6:

הכנסות פינוסיות לסוגיהם; הכנסות ריבית ודיבידנד

1. תקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית), התשמ"ה - 1985
2. ע"א 393/64 בחן חברה לביטוח בע"מ נ' פ"ש חיפה, פ"ד יט (1) 277
3. ע"א 661/66 פשמ"ג נ' הפניקס בע"מ, פ"ד כא (1) 660
4. ע"א 239/69 פ"ש חיפה נ' האחים רביב את גוטליב בע"מ, פ"ד כג (2) 653
5. עמ"ה (ת"א) 62/85 קרית יהודית פרק תעשייתי בע"מ נ' פשמ"ג, פד"א יד 24
6. ד"נ 16/82 פ"ש ת"א נ' לידור, פ"ד לט (2) 757
7. ע"א 167/58 נציב מ"ה ופשמ"ג נ' ביח"ר לסיגריות לוד בע"מ, פ"ד יד 1475
8. ע"א 347/78 קופת עליה בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד לג (2) 525
9. ע"א 510/80 פ"ש י-ם נ' דפוס מרכז, פ"ד לו (4) 589
10. ע"א 159/79 קי.בי.ע בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד לה (3) 572
11. עמ"ה (ת"א) 50/84 שוק חקלאי בע"מ נ' פשמ"ג, פד"א יג 59
12. עמ"ה (ת"א) 198/83 שחל חומרים לבניין בע"מ נ' פשמ"ג (פורסם בתקדין, 4.1.1987)
13. ע"א 638/85 פשמ"ג נ' מלון פלאזה בע"מ, פ"ד מד (4) 309

תרגיל מס' 7:

אגונה

1. סעיף 2(5) לפקודת מס הכנסה
2. ע"א 466/58 פ"ש חיפה נ' בודנהיימר, פ"ד יד 16
3. ע"א 73/68 אשר נ' פ"ש חיפה, פ"ד כג (1) 432
4. ע"א 322/69 שטרן נ' פ"ש ת"א 4, פ"ד כו (2) 316

תרגיל מס' 8:

הבחנה בין הכנסה הונית לבין הכנסה פירותית; שינוי יעוד; עיתוי; מוניטין

1. סעיפים 85 ו-100 לפקודת מס הכנסה
2. ע"א 171/67 פשמ"ג נ' גורדון בע"מ, פ"ד כא (2) 186
3. עמ"ה (ת"א) 195/81 ארטרוני בע"מ נ' פ"ש ת"א 2, פד"א יא 213
4. ע"א 221/72 סולר נ' פ"ש חיפה, פ"ד כח (1) 21
5. ע"א 20/63 בן צבי נ' פ"ש ת"א, פ"ד יז 1963
6. ע"א 217/65 כהן נ' פ"ש גוש דן, פ"ד כ (2) 421, עמ' 425-429 ומעמ' 438 (למטה) ואילך
7. עמ"ה (י-ם) 2/91 קול נ' פ"ש ירושלים, מיסים ז/6, ה-136
8. עמ"ה (ת"א) 105/86 דנקור בע"מ נ' פשמ"ג, מיסים ז/6, ה-86
9. ע"א 494/87 קבוצת השומרים בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד מו (4) 795
10. עמ"ה 214/88 מכבי חיפה נ' פ"ש חיפה, מיסים ד/1, ה-172, פד"א יח 19
11. עמ"ה 4/92 שפירי נ' פ"ש צפת, מיסים ז/3, ה-137 פד"א כא 258

תרגיל מס' 9:

פרשנות דיני המס; עסקה מלאכותית

1. ע"א 165/82 קיבוץ חצור נ' פ"ש רחובות, פ"ד לט (2) 70
2. ע"א 265/67 מפי בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד כא (2) 593
3. ע"א 102/59 פ"ש ירושלים נ' איסמר חברה למסחר ולהשקעות בע"מ, פ"ד יד 2165
4. ע"א 761/77 אבנעל חברה להפצה בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד לב (2) 494
5. ע"א 11/74 פשמ"ג נ' אולפני הסרטה בע"מ, פ"מ כט (1) 297
6. ע"א 571/84 רז נ' פ"ש חיפה, פ"ד מא (4) 85
7. ע"א 390/80 תעש מור בע"מ נ' מנהל מס שבח מקרקעין, פ"ד לז (1) 449
8. ע"א 83/81 ת.מ.ב תחזוקת מפעלים בע"מ נ' פ"ש חיפה, פ"ד מ (3) 402
9. ע"א 3415/97 פשמ"ג נ' יואב רובינשטיין ושות' חברה לבנין פיתוח ומימון בע"מ, פ"ד נז (5) 915

קריאת רשות:

10. א' ברק, "פרשנות דיני המיסים" משפטים כח 425
11. ע"א 4051/95 פ"ש ירושלים נ' ברזני, פ"ד נב (2) 269
12. ע"א 7493/98 שרון ואח' נ' פ"ש יחידה ארצית לשומה ואח' וערעור שכנגד (פורסם בנבו, 15.2003)

תרגיל מס' 10:

הוצאות מותרות בניכוי

1. ע"א 4243/08 פקיד שומה גוש דן נ' ורד פרי (פורסם בנבו, 30.4.2009)
2. ע"א 316/67 סידס בע"מ נ' פשמ"ג, פ"ד כא (2) 291
3. ע"א 35/67 שתדלן נ' פ"ש ת"א 4, פ"ד כא (1) 455
4. ע"א 141/54 ד"ר לילי וולף-בלוך נ' פ"ש, פ"ד י 441
5. ע"א 735/86 צבי בן שחר זרעים בע"מ נ' פ"ש ת"א 3, פ"ד מג (4) 45
6. עמ"ה (ת"א) 539/74 חברת לבידי ישראל בע"מ נ' פשמ"ג, פד"א ח 203
7. עמ"ה (ת"א) 170/71 אקספרס טורס בע"מ נ' פ"ש ת"א 4, פד"א ה 27

8. ע"א 475/68 **רחוב פינסקר 42 בע"מ נ' פ"ש**, פ"ד כנ (1) 89
9. עמ"ה (ח"י) 72/92 **חוף גליה בע"מ נ' פ"ש חיפה**, מיסים ה/2, ה-129
10. עמ"ה (חי) 149/92 **פישר נ' פ"ש חיפה**, מיסים ח/2, ה-139
11. ע"א 580/65 **א' בן עזר ובניו בע"מ נ' פשמ"ג**, פ"ד כ (2) 179
12. עמ"ה (ח"י) 40/95 **ורד מחזור בע"מ נ' פ"ש חיפה** (פורסם בנבו, 7.5.1996)
13. ע"א 401/93 **גולדברג נ' פ"ש ת"א**, פ"ד נא (1) 278

קריאת רשות:

14. עמ"ה (ת"א) 349/72 **חיימי נ' פ"ש פ"ת**, פד"א ה 273
15. עמ"ה (ת"א) 64, 65/66 **אמריקה הלטינית בע"מ נ' פ"ש**, פמ נג 362
16. ע"א 533/72 **סוליאטן בע"מ נ' פשמ"ג**, פ"מ כז (2) 821
17. עמ"ה (ח"י) 180/72 **החברה הא"י לטחינה ומסחר בע"מ נ' פ"ש חיפה**, פד"א ו 72
18. עמ"ה (ח"י) 16/92 **ארטן עוזיהו נ' פ"ש חיפה**, חוזר מ"ה ומש"ח 35/93
19. עמ"ה 1207/00 **יעקבי יעקב ובניו בע"מ נ' פ"ש ת"א 3** (פורסם בנבו, 15.9.2003)

תרגיל מס' 11:

הוצאות מותרות בניכוי - המשך

1. ע"א 425/79 **שלמה אנג'ל נ' פ"ש ירושלים**, פ"ד לו (3) 829
2. עמ"ה (י-ם) 54/84 **בתי מלון אלערביה בע"מ נ' פ"ש ירושלים**, פד"א טו 38
3. ע"א 191/61 **חברה לפיתוח טבריה בע"מ נ' פ"ש ירושלים**, פ"ד טו 2455
4. ע"א 212/69 **מולר נ' פ"ש חיפה**, פ"ד כו (1) 73
5. ע"א 787/86 **מוראן הנדסת בנין בע"מ נ' פ"ש ת"א 3**, פ"ד מה (4) 621
6. ע"א 314/67 **פ"ש ת"א נ' נכסי כהנים בע"מ**, פ"ד כא (2) 748
7. דנ"א 10510/06 **פזגז חברה לשיווק בע"מ ואח' נ' פקיד השומה למפעלים גדולים ואח'** (פורסם בנבו, 29.10.2007)
8. ע"א 8301/04 **פקיד השומה למפעלים גדולים נ' פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ**, מיסים כא/6 ה-98 (לקרוא עמודים 107-112).

תרגיל מס' 12:

חוב מותנה - תלוי

1. ע"א 159/79 **קי.בי.ע. בע"מ נ' פשמ"ג**, פ"ד לה (3) 572
2. ע"א 600/75 **תל רונן קבלנים ובונים בע"מ נ' פ"ש ת"א 1**, פ"מ לא (2) 763
3. ע"א 3468/93 **דיל נ' פ"ש ירושלים**, מיסים ו/3, ה-58
4. ע"א 3196/93 **חלף ב.ב. בע"מ נ' פ"ש י-ם** (פורסם בנבו, 11.5.1998)
5. ע"א 6557/01 **פז גז חברה לשיווק בע"מ ואח' נ' פקיד השומה למפעלים גדולים ואח'** מיסים כ/6 ה-51 (לקרוא עד עמוד 72).

קריאת רשות

6. ישי בר, "מחיר האשראי לצרכי מס: יש להכיר בריבית האפקטיבית", **משפטים** לא (3) (תשס"א) 693

תרגיל מס' 13:

מגבלות כמותיות להוצאה המוכרת; קניזוז הפסדים

1. עמ"ה (ת"א) 198/89 **לאור מיכאל נ' פ"ש ת"א 4**, מיסים ה/4, ה-125

- .2 עמ"ה 14/91 **לבנה נ' פ"ש חדרה**, מסים ז/1 ה-130
- .3 ע"א 615/85 **פ"ש חיפה נ' א.ח.א. גולדשטיין** (פורסם בנבו, 31.12.1985)
- .4 ע"א 335/79 **פ"ש כ"ס נ' אגודת יידי האוניברסיטה**, פד"א יא 44
- .5 ע"א 14/85 **פ"ש חיפה נ' זיסו גולדשטיין** (פורסם בנבו, 9.4.1987)
- .6 עמ"ה 155/97 **ברנר נ' פ"ש ג"ד** (פורסם בנבו, 4.3.1999) (ראה גם תרגיל 3)

ללא תרגיל:

מע"מ: עקרונות יסוד

- .1 ע"א 111/83 אלמור לניהול ונאמנות בע"מ נ' מנהל מע"מ, פ"ד לט (4) 1
- .2 ע"א 364/81 מנהל אנף המכס והבול נ' אתא חברה לטקסטיל בע"מ, פ"ד לו (2) 744
- .3 ע"א 44/85 נוה אריאל בע"מ נ' מנהל מע"מ, פ"ד מא (3) 634
- .4 ע"א 446/79 תעשיות רוגזין בע"מ נ' מנהל המכס והבול (פורסם בתקד"ן, 23.9.1980)